

Ефективність використання ІКТ для формування іншомовної комунікативної компетенції

Никитенко О.В.

Національний університет харчових технологій

Стаття присвячена питанню формування іншомовної компетенції студентів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Розглядається доцільність, ефективність та можливості застосування ІКТ на заняттях з іноземної мови з метою досягнення результату навчання.

В Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки наголошується на тому, що одним з першочергових кроків розвитку освіти і науки є їх інформатизація, тобто «впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві» [5].

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) передбачають реалізацію інформаційних та комунікаційних процесів, а саме: методів пошуку, збору, обробки, розповсюдження інформації та процесів й методів поширення отриманої інформації.

Основним орієнтиром в галузі викладання іноземних мов в умовах інформаційно-навчального середовища ВНЗ є розвиток мовної особистості, яка володіє технологіями маніпулювання великими обсягами іншомовної інформації та здатна до самостійного отримання знань про мову та культуру.

Спільною метою всіх викладачів іноземної мови є формування іншомовної комунікативної компетенції студентів, тобто забезпечення такого рівня володіння іноземною мовою, яке б дало змогу спілкуватися на професійному рівні. Це передбачає прямий взаємозв'язок між теоретичними знаннями й практичними навичками зі своєї спеціальності та вивченням іноземної мови. В.І. Клочко зазначає, що студентам вищих навчальних закладів – майбутнім фахівцям – необхідно набути як професійної компетенції, так і комунікативної іншомовної компетенції. Мова йде про набуття необхідних знань, умінь та навичок користування іноземною мовою [4].

І.Л. Зімнятя трактує іншомовну комунікативну компетенцію як певну мету-результат навчання мови, як здатність суб'єкта здійснювати мовну діяльність, реалізувати мовну поведінку [2].

Сучасний вищий заклад в контексті мовної підготовки створює умови, що сприяють ефективному розвитку іншомовної комунікативної компетенції та введенню нових способів її формування завдяки доступності інформаційних ресурсів різних за формою та змістом, можливості накопичувати і обмінюватися інформацією, в тому числі іншомовного характеру.

Іншомовна комунікативна компетенція розглядається, з одного боку, як опанована в процесі організованого навчання здатність і готовність особистості розуміти і висловлювати іншомовну інформацію стосовно певної комунікативної ситуації, а з іншого, і як засіб розвитку інформаційної та навчальної компетенцій.

Специфіка гуманітарних дисциплін, зокрема, іноземної мови, дозволяє всебічно використовувати інформаційні технології в навчанні студентів ВНЗ. На заняттях з іноземної мови засоби ІКТ більшою мірою надають можливість розвивати навчально-пізнавальні, інформаційні, комунікативні компетенції студентів. Завдяки їм можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань, а саме: формувати навички та вміння читання, письма, аудіювання та говоріння, використовуючи матеріали глобальної мережі; поповнювати словниковий запас студентів; формувати у студентів стійку мотивацію до вивчення іноземної мови.

Величезний дидактичний потенціал мають такі електронні освітні ресурси, як освітні портали, навчальні інтернет-програми, on-line словники, підручники, енциклопедії, інформаційно-аналітичні газети іноземною мовою.

В процесі навчання студентів іноземній мові доцільно та ефективно використовувати мультимедійні технології. За С.У. Гончаренко мультимедійні технології дозволяють з допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, серед яких зображення, текст, анімація, цифрове відео, звук, графіка, гіпертексти [1].

Серед засобів мультимедія в навчанні мови позитивно зарекомендували себе: teleconferencing (проведення інтерактивних освітніх телеконференцій); використання програм-тестів з метою контролю й перевірки знань студентів; створення мультимедійних навчальних презентацій; blogs (блоги) для розміщення текстів, аудіо- та відеофайлів. Використання останніх забезпечує більшу гнучкість навчального процесу, активну взаємодію між викладачем і студентами, а також між самими студентами, відкритість, мобільність і оперативність обміну інформацією. Podcasts (подкастинг) - дуже актуальна інтернет-технологія, яка надає унікальну можливість підійти до організації аудіювання по-новому. В навчальному процесі можна використовувати не тільки готові подкасти, їх можна створювати особисто, керуючись специфікою цілей навчання в своїх навчальних групах.

Провідне положення серед інтернет-технологій з точки зору дидактики займають так звані навчальні платформи (Moodle, Sakai, ATutor) - це освітні середовища для надання навчальних курсів on-line, обслуговування та управління ними, адміністрування процесу навчання. Наприклад, Moodle дозволяє ефективно організувати процес дистанційного навчання, використовуючи такі можливості як проведення семінарів, тестів, заповнення електронних журналів, включення в урок різних об'єктів і посилань з інтернету, і багато інших. Claroline LMS - це платформа для електронного електронного навчання та електронної діяльності), що дозволяє вчителям створювати ефективні онлайн-курси та керувати процесом навчання на основі веб-технологій.

Заслугує на увагу ще одна технологія – wiki (вікі). Це веб-сайт, який використовується спільно кількома користувачами: вони змінюють зміст сторінки на свій розсуд за допомогою інструментів, що надаються самим сайтом. Ця технологія також використовується в навчальних платформах.

Варто зауважити, що використання нових інформаційних технологій істотно полегшує і діяльність викладача: це і використання електронних підручників, мультимедія проектора, інтерактивних дошок, підготовка різноманітного

дидактичного матеріалу; розробка тестів; участь в дистанційних освітніх заходах та самоосвіта.

Отже, використання на заняттях з іноземної мови інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дає викладачеві можливість урізноманітнити навчальний процес, зробити його продуктивним, стимулює мовну та мовленнєву діяльність студентів, привчає їх до самостійності і розвиває їх пізнавальні та творчі здібності.

Таким чином, ІКТ мають великий потенціал підвищення ефективності навчального процесу: вони допомагають усунути індивідуальні бар'єри при здійсненні комунікації і сприяють формулюванню власного висловлювання на основі ефективного включення нового знання у вже існуюче; вони полегшують письмову мову за рахунок співпраці з іншими учасниками навчального процесу; вони надають можливість встановлювати контакти з носіями іноземної мови, яка вивчається, і надати відкритий доступ до власних текстів. Внаслідок цього потенційно росте мотивація до вивчення іноземної мови, власна залученість в навчальний процес і, як наслідок, якість індивідуальних результатів навчання.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – вид. друге, доповн. й виправл. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
2. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе. – М.: Просвещение, 1991. – 221с.
3. Информационные и коммуникационные технологии в образовании : монография / Под.редакцией: Бадарча Дендева – М. : ИИТО ЮНЕСКО, 2013. – 320 стр.
4. Ключко В. І. Формування професійно спрямованої іншомовної компетентності фахівців технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних інформаційних технологій: монографія / В. І. Ключко, М. Г. Прадівляний. - Вінниця: ВНТУ, 2009. - 196 с.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

